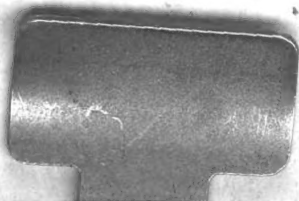
SEDER HA-HAGADAH LE-LEL SHIMURIM: MEDUYAḲ HEṬEV U-MESUDAR YAFEH

Wolf Heidenheim

סדר

ההגדה לליל שמורים

מדויק היטב ומסודר יפה

מאתי

וואלף בן שמשון היידנהיים

פה רעדלהיים שנת תקפ״ה לפ״ק

Rödelheim 1825, bei W. Heidenheim.

שנינו בסדר עולם פסח שיצאו ישראל ממצרים היה בחמשי בשבת, וכן אז"ל במס' שבת פרק ר"ע דף פ"ז ב', ופסח מצרים מקחו מבעשור והוא יום שבת ונעשה בו נס כדאיתא התם ולכן קורא שבת הגדול, ואע"פ שבשבת לשון נקבה מ"מ מצאנו שמדבר בו הכתוב גם בלשון זכר כדכתיב עולת שבת בשבתו ושנת הגאולה היתה בשנת

שני אלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה,

ותחלת המנין משנת יצירת האדם שהיא שנה אחת אחר בהר"ד כמבואר ברמב"ם בהלכות שמטה ויובל פ"י, וכל זה מבואר באריכות בס' יבין שמועה לרבינו הרשב"ץ ז"ל במאמר חמץ שלו.

בדיקת חמץ

אור לי"ד (וכשחל י"ד בשבת אור לי"ג) בודקין את החמץ לאור הנר מיד אחר ת"ע.

אם אבענד פאר ערב פסח, נעמליך דעם 13ten אודר 14ten טאג אין ניסן, אנפאנג נאכטס איזט מאן דאס חמץ בודק (ווען אבער ערב פסח אין שבת געפאללט איזט בדיקת חמץ אין אבענד פריהער, נעמליך דאננערסטאג אבענדס),

ויקודם הבדיקה יברך. פאר דער בדיקה זאגט מאן דיזע ברכה,

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּעוּר חָמֵץ:

געלאבט זייאסט דוא עוויגר אונזר גאטט, וועלטרעגענט! דער אונז דורך זיינע געבאטע געהייליגט אונד אונז דיא הינוועגשאפפונג אללעס חמץ אנבעפאהלען האט.

נאך דער בדיקה איזט מאן דאס חמץ מבטל פערמיטטעלסט פאלגענדן שפרוכס: (ווער דאס לשון ניכט פערשטעהט דער זאלל אויך דייטש זאגען:)

כָּל־חֲמִירָא וַחֲמִיעָא

אללער זויערטייג אונד אללעס געזייערטע וועלכעס זיך

ביעור חמץ

דְּאִכָּא בִּרְשׁוּתִי דְּלָא חֲמִתֵּהּ וּדְלָא בִעַרְתֵּהּ לִבְטִיל וְלֶהֱוֵי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:

אונטר איינר באָטמאֶסיגקייט בעפינדעט, דאַז איך ניכט געזעהען אונד ניכט וועגגע־ שאַפפט האַבע, זאָלל פערניכ־ טעט אונד דעם שטויבע דער ערדע גלייך געהאַלטן זיין.

בערתה כנ"ל כי הוא מן בערית לשון מ"ב אבל בערתה הוא מן בערת לשון נקבה כסתרתו ומאן דאמר שבשביל הכינויים אין הבדל בין שתי הלשונות לא ידע בטיב לשון ארמי.

---

*) אין אַלטען נייערן הגדות מיט האָכדייטשער איבערזעטצונג פינדעט זיך דאַז וואָרט ברשותי דורך אין איינעם הויזע איבערזעטצט; אַליין דיעזע איבערזעטצונג איזט גרונד פאַלש אונד מאַן איזט דאַמיט גאַר ניכט יוצא, וויל מאַן ניכט נור דאַז חמץ אים הויזע זאָנדערן אויך דאַז וואַז מאַן אַנדערוואָ אויסר דיעזען הויזע האַט, מבטל צו זיין פערפפליכטעט איזט. דאַז וואָרט רשות הייסט: מאַכט, געוואַלט, געביעט, באָטמאֶסיגקייט, הערשאַפט א"ד"ג. איין הויז אַבער איזט נור איין טהייל פאָן איינעם רשות, דער דייטשע אויזדרוק באָט־ מאֶסיגקייט איזט דעם וואָרט רשות אין דעם זיננע ווי עז היר גענאָממען, דער ענטשפרעכענדסטע.

דאַז געפֿונדענע חמץ ווירד זאָרגפֿעלטיג אין איינער שאַכטעל אָדער זאָנסטיגען געפֿעס אויפֿבעוואַהרט ביז ערב פסח פֿאָרמיטטאַגז, וואָ עז אונגעפֿעהר אום 10 אוהר פֿערברענט זיין מוס.

נאָך דעם פֿערברעננען מוס מאַן דאַז חמץ אַבערמאַלז מבטל דורך פֿאָלגענדען שפּרוך :

כָּל־חֲמִירָא וַחֲמִיעָא
דְּאִכָּא בִּרְשׁוּתִי דַּחֲמִתֵּהּ
וּדְלָא חֲמִתֵּהּ דְּבִעַרְתֵּהּ
וּדְלָא בִעַרְתֵּהּ לִבְטִיל
וְלֶהֱוֵי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:

אַללער זויערטייג אונד אַללעז געזייערטע וועלכעז זיך אונטער מיינער באָטמעסיגקייט בעפֿינדעט, דאַז איך געזעהן אָדער ניכט געזעהן, דאַז איך וועגגעשאַפֿפֿט אָדער ניכט וועגגעשאַפֿפֿט האַבע זאָלל פֿערניכטעט אונד דעם שטויבע דער ערדע גלייך געהאַלטען זיין.

איזט אַבער ערב פסח אַם שבת זאָ ווירד דאַז חמץ אַם פֿרייטאַג פֿערברענט, דאַז כל חמירא אַבער ערסט אַם שבת אונגעפֿעהר אום 10 אוהר געזאַגט.

ווייא מאַן דיא סדר שיסעל צובערייטען זאָלל.

מאַן נימט דרייא מצות דיא אונטער דען נאַמען כהן לוי אונד ישראל גע־בּאַקקען אונד מיט בעזאָנדערן מערקמאַהלען בעצייכנעט זינד, אונד לעגט זיא אויף דיא סדר שיסעל, דען ישרא' אונטען, דען לוי אין דיא מיטטע אונד דען כהן אָבען. איבר יעדע דיזר דרייא מצות ווירד אירגענד איין טוך אָדר זאָנסט אייניע דעקקע געלעגט.

דיא זאַכען ווערדען זאָ געאָרדנעט דאַמיט אַללעס דעם בעל הבית רעכט בעקוועם פֿור האַנד איזט, אונד דאַסיעניגע וואַס ער אַם ערסטען געברויכט איהם אויך אַם נעכסטען ליגט. דאַהער ווירד איהם אַם נעכסטען פֿאָרגעזעצט דער עפּיך אָדער פעטערזיליע (אָדער זעללעריא) אונד נעבען דאַראַן לינקס: דאַס געפֿעס מיט עסיג אָדער זאַלצוואַססער. עטוואַס ווייטר דער לאַטטיג, מרור, אונד דאַס חרוסת; דאַן דאַס געבראַטענע איי אונד דאַנעבען דאַס זרוע וועלכעס בעשטעהט אויז איינעם אויף קאָהלען געבראַטענען קנאָכען אָדער ביין וואָראַן אַבער איין כזית פֿלייש זיין מוס.

דאַס חרוסת ווירד צובערייטעט אויז קליינען שטיקכען אַפּפעל אָדער פֿייגען, אונד ניסע אָדער מאַנדעלן, וועלכע צוזאַממען געקנעטעט ווערדען מיט עט־וואַס עסיג אָדער וויין; אויך ווירד איין ווייניג ציממט אונד גראָב גע־שטאָססענער אינגבער דאַרויף געשטרייעט.

ווען ערב פסח אויף איינען מיטוואך פֿאללט, מוס מאן ערב י״ט עירוב תבשילין מאכען. מאן נימט נעמליך איינע מצה, לעגט עטוואס געקאכטעס אדר געבראטע־נעס פֿלייש דאראויף, נימט עס אין דיא האנד אונד זאגט דיזע ברכה:

דער אונקונדיגע אין לה״ק וארמית קאן עס אויף דייטש זאגען:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב:
בַּהֲדֵין עֵרוּבָא יְהֵא שָׁרָא לָנָא לְמֵיפָא וּלְבַשָּׁלָא וּלְאַטְמָנָא וּלְאַדְלָקָא שְׁרָגָא וּלְמֶעְבַּד כָּל־

געלאבט זייאסט דוא עוויגער אונזער גאטט, וועלטרעגענט! דער אונז דורך זיינע געבאטע גע־היילגט אונד אונז דיא מצו׳ עירוב אנבעפֿאהלען האט.

דורך דיזן עירוב זייא עס אונז ערלויבט, צו באקקן, צו קאכען, דיא שפייזע ווארם צו ערהאלטן, ליכטר אנצוצינדען, אונד איבר־הויפט אללעס נאטהיגע

צְרִכָנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבַּתָּא לָנוּ וּלְכָל־הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת:

פֿאָן י"ט אויף שבת צו פֿערריכטען; זאָ וואָהל אונס אַלס יעדען דער אין דיזען אָרטע וואָהנט.

מאַן איבערגיבט דאַן דען עירוב דעם קאָך אָדער דער קעכין, לאַסט איהן אויפֿ בעוואַהרען ביז אויף שבת צו סעודה שלישית, וואָבייא ער געגעסען ווירד.

סימן למעשים סדורים, אל ליל שמורים׃

קַדֵּשׁ וּרְחַץ
כַּרְפַּס יַחַץ
מַגִּיד רַחַץ
מוֹצִיא מַצָּה׃
מָרוֹר כּוֹרֵךְ
שֻׁלְחָן עוֹרֵךְ
צָפוּן בָּרֵךְ
הַלֵּל נִרְצָה׃

קִדּוּשׁ אַן שַׁבָּת ווירד היר קידוש אַנגעפַאנגען.

בלחש וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר בקול יוֹם הַשִּׁשִּׁי: וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת
מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ווען י"ט אַן חייכעט וואָכענטאָגע פַאללט, ווירד היער אַנגעפַאנגען סברי • • • •

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ

בְּמִצְוֹתָיו׃ וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות
למנוחה ומוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן
אֶת־יוֹם השבת הזה ואת יום חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה׃
זְמַן חֵרוּתֵנוּ באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת
מִצְרָיִם׃ כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל־
הָעַמִּים ושבת ומוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ באהבה וברצון
בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ
השבת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים׃ היר ווירד שהחינו געזאַגט חוי׳געבכהאמן
ווען

ווען דיא פסח נאכט אן מוצאי שבת איזט, ווירד פאר שהחינו נאך דיזעז געזאגט.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים. בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת. ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת. וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

[illegible] האט כוס.

וּרְחַץ דער הויזהערר וואַשט זיך דיא הענדע, אָהנע אָבער קיינע ברכה.

כַּרְפַּס דער הויזהערר נימּמט איין שטיקכען פעטערזיליע, טונקט עס איין זאַלצוואַססער אָדער עסיג אונד זאַגט דיעזע ברכה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה:

אונד נאַכדעם ער'ס געגעססען גיבט ער אויך דען איבריגען הויזלייטען.

יַחַץ דער הויזהערר בריכט אַב דיא העלפֿטע פֿאָן דער מיטטעלסטען מצוה, לעגט זיא אונטער דיא לאַהן אונד העבט זיא אויף צום אפיקומן.

מַגִּיד מאַן נימּמט דאַז איי אונד זרוע פֿאָן דער סדר־שיסעל הערונטער, העבט דיא שיסעל אין דיא הֶהע אונד זאַגט פֿאָלגענדעס:

***הָא לַחְמָא עַנְיָא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא**

*) הא לחמא עניא, כתב הרב ר"ד אבודרהם ז"ל הא לחמא עניא פי' כזה הי' לחם עוני שאכלו אבותינו במצרי', וכתוב במחזור ויטרי אין לדקדק למה לא אמר האי לחמא עניא דלחם לשון זכר הוא והא לשון נקבה דהא אמרינן הא גברא והא תיובתיה עכ"ל, ותימה על

דְּמִצְרָיִם · כָּל־דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵכֻל · כָּל־דִּצְרִיךְ יֵיתֵי

החכמים האלה שנתעלמה מהם הכונה בלשון ארמי שמדרכו להשתמש במלת הא במקום שישתמש העברי במלת הנה והוא שוה לזכר ולנקב' כמו הנה האש והעצים ת"א הא אשתא ואעיא, הנה עם יצא ממצרי' הנה כסה, הא עמא נפק ממצרי' הא חפא, וכן כל הנה אנכי ת"א הא אנא, וכן בדניאל ג' כ"ה הא אנא חזא גוברין, שטעמו הנה אנכי רואה אנשים, ועל כל דבר שלא נודע בתחל' יאמר העברי הנה והארמי הא, לכן הגירסא הישנה הא לחמא עניא עיקר וטעמו הנה הלחם העני, והאומר כהא טועה כי כמו שלא יתכן בלה"ק לומר כהנה כן לא יתכן בל' ארמי לומר כהא, ועוד שהאומר כהא על כרחך צריך למחוק מלת די שאין לו שחר לגירסא זאת אע"פ שהוא נמצא בכל הנוסחאות. וראיתי להרא"ם בקונטרס שיש יכחק לסדר הגד' שלו שאמר לחם עוני ת"א לחמא עני', והעיד עדות שקר כי אונקלוס תרגם לחם עוני והוא שם דבר ופירושו לחם של עוני אבל עניא שם תאר הוא לאיש עני, לא תעשוק שכר עני ת"א עניא, את העני עמך לעניא די עמך וכן כל חביריו, לכן עניא תאר ללחם שהוא עני, וככה למצה הנילושה ביין שמן ודבש קראו מצה עשירה בשם תאר ולא אמרו מצת עושר, ושתי הלשונות נהוגות גם בלה"ק כי תאמר איש חכמה ופירושו איש של חכמ' שיש בו חכמ' גם תאמר איש חכם בשם תאר כמבואר בס' צחות להראב"ע בשער השמות בד"ה והחלק השלישי תאר השם וכו'. ויבל כנ"ל וכ"ה בדניא.

וְיִפְסַח· הָשַׁתָּא הָכָא· לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא
דְיִשְׂרָאֵל· הָשַׁתָּא עַבְדֵי· לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין·

מוזגין לו כוס שני, ויצוה להסיר הקערה מעל השולחן כדי שישאלו התינוקות הלא עדיין לא אכלנו, ויאמר להם שאסור לאכול בטרם יספרו בשבחו של מקום ובספור יציאת מצרים, ואם אין שם תינוק אשתו שואלת, ואם אין לו אשה ולא זולתו לשאול הוא שואל לעצמו.

מאַן שענקט דאַ: צווייטע כוס ווין, אונד דער יינגסטע דער טישגע: ען שטעלט פֿראַגע!

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל־הַלֵּילוֹת· שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה· הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה· שֶׁבְּכָל־הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת הַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר: שֶׁבְּכָל־הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ

מַטְבִּילִין אֲפִילוּ פַּעַם אֶחָת. הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי
פְעָמִים: שֶׁבְּכָל־הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין
וּבֵין מְסוּבִּין. הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין:

דיא מצות ווערדן אויפגעדעקט, אונד דיא טישגענאָססענשאַפֿט אַנטוואָרטעט דיזע:

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם (דברי' ו' כא) . וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה. וְאִלּוּ
לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ
מִמִּצְרַיִם הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים

הָיִינוּ (לְפַרְעֹה) בְּמִצְרָיִם • וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים • כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים • כֻּלָּנוּ זְקֵנִים • כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה • מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם • וְכָל־הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח:

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי בְרַק • וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת

מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה· עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם
וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע
שֶׁל שַׁחֲרִית:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה· הֲרֵי אֲנִי כְּבֶן
שִׁבְעִים שָׁנָה· וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת
מִצְרַיִם בַּלֵּילוֹת· עַד שֶׁדְּרָשָׁהּ בֶּן זוֹמָא· שֶׁנֶּאֱמַר
(דברים ט"ז ג') לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: יְמֵי חַיֶּיךָ, הַיָּמִים· כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ,

הלילות• וחכמים אומרים ימי חייך, העולם
הזה• כל ימי חייך, להביא לימות המשיח:

ברוך המקום ברוך הוא• ברוך שנתן
תורה לעמו ישראל• ברוך הוא: כנגד ארבעה
בנים דברה תורה• אחד חכם• ואחד רשע•
ואחד תם• ואחד שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר (דברים ו׳ כ׳) מה העדות והחקים
והמשפטים אשר צוה יי אלהינו אתכם: ואף

אַתָּה אֱמָר־לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן:

רָשָׁע מַה הוּא אוֹמֵר (שמות יב כו) מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: לָכֶם וְלֹא לוֹ. וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בָּעִקָּר. וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו וֶאֱמָר־לוֹ (שמות י"ג ח) בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם: לִי וְלֹא לוֹ. אִלּוּ הָיָה שָׁם. לֹא הָיָה נִגְאָל:

תָּם מַה הוּא אוֹמֵר (שמות יג יד) מַה זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו

בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:
וְשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל אַתְּ פְּתַח לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר (ס״ס)
וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה
עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:
יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר בַּיּוֹם הַהוּא.
אִי בַּיּוֹם הַהוּא יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם. תַּלְמוּד לוֹמַר
בַּעֲבוּר זֶה. בַּעֲבוּר זֶה לֹא אָמַרְתִּי. אֶלָּא
בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ:

מִתְּחִלָּה עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְעַכְשָׁו קֵרְבָנוּ הַמָּקוֹם לַעֲבוֹדָתוֹ· שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע כד ב)
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם· כֹּה־אָמַר יְיָ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם
מֵעוֹלָם· תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר·
וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים: וָאֶקַּח אֶת־אֲבִיכֶם
אֶת־אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר· וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ
בְּכָל־אֶרֶץ כְּנָעַן וָאַרְבֶּ* וארבה ק׳ אֶת־זַרְעוֹ וָאֶתֶּן־לוֹ

אֶת־יִצְחָק׃ וָאֶתֵּן לְיִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־עֵשָׂו׃
וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת־הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אוֹתוֹ׃
וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם׃

בָּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל׃ בָּרוּךְ הוּא׃
שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חִשַּׁב אֶת־הַקֵּץ׃ לַעֲשׂוֹת
כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין
הַבְּתָרִים׃ שֶׁנֶּאֱמַר (לך טו יג) וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע
כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ

אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל:

מכסין את המצות ומגביהין את הכוס.

מאן בעדעקקט דיא מצות, העבט דאן כוס אין דיא הוהע אונד זאגט:

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבַד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. אֶלָּא שֶׁבְּכָל־דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

יניח הכוס מידו ויחזור ויגלה המצה.

מאן שטעללט דאז כוס ניעדער, דעקקט דיא מצות וויעדער חוץ חוגד :מגט:

צֵא וּלְמַד. מַה בִּקֵּשׁ לָבָן הָאֲרַמִּי לַעֲשׂוֹת
לְיַעֲקֹב אָבִינוּ. שֶׁפַּרְעֹה לֹא גָזַר אֶלָּא עַל
הַזְּכָרִים וְלָבָן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר
(דברים כ"ו ה') אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר
שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב:
וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה. אָנוּס עַל פִּי הַדִּבּוּר:

---

*) ולבן בקש לעקור את הכל, שנאמר ארמי אובד וגו', כבר באַרתי זה בטוב במקורי הכנת המקרא לחומש מודע לבינה ע"ש.

וַיָּגָר שָׁם· מְלַמֵּד שֶׁלֹּא יָרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ
לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלָּא לָגוּר שָׁם· שֶׁנֶּאֱמַר (ראשי׳ מ״ז ד׳)
וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי־אֵין
מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי־כָבֵד הָרָעָב
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ־נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ
גֹּשֶׁן: בִּמְתֵי מְעָט· כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים י׳ כ״ב)
בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרָיְמָה
וְעַתָּה שָׂמְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב:

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל. מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְצֻיָּנִים שָׁם: עָצוּם. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמו׳ א׳ ז׳) וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד
מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: וָרָב. כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר (יחזק׳ ט״ז ז׳) רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וַתִּרְבִּי
וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים שָׁדַיִם נָכֹנוּ
וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה:

---

*) ויהי שם לגוי גדול מלמד וכו׳, כן לשון הספרי וכ״ה בדפוסים קדמונים וכן ביעב״ץ גם בסידור הספרדים, לכן בדבור שאחריו עצום לבד.

וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה׃ (דברים כ״ו ו׳)

וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות א׳ י׳) הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־

---

*) וירעו אותנו המצרים וגו׳, אין לפרש שהמצרים הרעו לנו שא״כ הי׳ לו לומר וירעו לנו דוגמת וירעו לנו מצרים ולאבותינו שבפ׳ חקת (במדב׳ כ טו) אבל וירעו אותנו פירושו שהחזיקו אותנו לאנשים רעים המבקשים להרע לזולתם לרוע תכונתם ובני אדם צריכים התחכמות להשמר מרעתם, וזהו שאמר כמה שנא׳ הבה נתחכמה וגו׳ ואין בפסוק זכר שום רעה שעשו העבריים למצרי׳ כי אם שמירה מרעת ישראל.

בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ: וַיְעַנּוּנוּ• כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס: וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה• כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:

וַנִּצְעַק אֶל־יְיָ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת־קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת־עָנְיֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ: (דברים כ״ו)

וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ׃ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ב׳ כ״ג) וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבֹדָה׃ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קֹלֵנוּ׃ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב׃ וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ׃ זוּ פְּרִישׁוּת דֶּרֶךְ אֶרֶץ׃ כְּמָה

שנאמר (שם) וירא אלהים את־בני ישראל וידע
אלהים: ואת עמלנו· אלו הבנים· כמה
שנאמר (שמות א׳ כ״ב) כל־הבן הילוד היארה תשליכהו
וכל־הבת תחיון: ואת לחצנו· זה הדחק·
כמה שנאמר (שם ג׳ ט׳) וגם־ראיתי את־הלחץ אשר
מצרים לחצים אתם:

ויוצאנו יי ממצרים ביד חזקה ובזרע
נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים: (דברים כ״ו ח׳)

וַיּוֹצִאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם· לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ·
וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף· וְלֹא עַל יְדֵי שָׁלִיחַ· אֶלָּא
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ· שֶׁנֶּאֱמַר
(שמות יב יב) וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי
כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה
וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְיָ:
וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם· אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ·
וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר· אֲנִי וְלֹא שָׂרָף· וּבְכָל אֱלֹהֵי

מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים • אֲנִי וְלֹא הַשָּׁלִיחַ • אֲנִי יְיָ •
אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:

בְּיָד חֲזָקָה • זוּ הַדֶּבֶר • כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ט׳ ג׳)
הִנֵּה יַד־יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים
בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד
מְאֹד: וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה • זוּ הַחֶרֶב • כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר (דה״א כא טז) וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל־
יְרוּשָׁלָיִם: וּבְמוֹרָא גָּדֹל • זוּ גִּלּוּי שְׁכִינָה •

כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד׳ ל״ד) אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת
לוֹ גוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים
וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים
גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם
בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: וּבְאֹתוֹת· זֶה הַמַּטֶּה·
כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ד׳ י״ז) וְאֶת הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדֶךָ
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בּוֹ אֶת־הָאֹתֹת: וּבְמֹפְתִים
זֶה הַדָּם· כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (יואל ג׳ ג׳) וְנָתַתִּי מוֹפְתִים

יח

כַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ׃ דָּם׃ וָאֵשׁ׃ וְתִימְרוֹת עָשָׁן׃ דָּבָר אַחֵר׃ בְּיָד חֲזָקָה שְׁתַּיִם׃ וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה שְׁתַּיִם׃ וּבְמוֹרָא גָּדֹל שְׁתַּיִם׃ וּבְאֹתוֹת שְׁתַּיִם׃ וּבְמֹפְתִים שְׁתַּיִם׃ אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם׃ וְאֵלּוּ הֵן׃ בכל אחת מעשר המכות מטיף באצבעו טפת מן היין וזורקה לחוץ, וכן בסימן דצ"ך עד"ש באח"ב.

דָּם׃ צְפַרְדֵּעַ׃ כִּנִּים׃ עָרוֹב׃ דֶּבֶר׃ שְׁחִין׃ בָּרָד׃ אַרְבֶּה׃ חֹשֶׁךְ׃ מַכַּת בְּכוֹרוֹת׃

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִמָּנִים:

דְּצַ"ךְ עֲדַ"שׁ בְּאַחַ"ב:

רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר
שֶׁלָּקוּ הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מַכּוֹת. וְעַל
הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת. בְּמִצְרַיִם מַה הוּא
אוֹמֵר (שמות ח׳ טו) וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּים אֶל־פַּרְעֹה אֶצְבַּע
אֱלֹהִים הוּא: וְעַל הַיָּם מַה הוּא אוֹמֵר (שם יד לא) וַיַּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם

וַיִּרְאוּ הָעָם אֶת־יְיָ וַיַּאֲמִינוּ בַּיְיָ וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ: כַּמָּה לָקוּ בְאֶצְבַּע. עֶשֶׂר מַכּוֹת. אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת. וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל אַרְבַּע מַכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים עח מט) יְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה

מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים: עֶבְרָה אַחַת· וָזַעַם
שְׁתַּיִם· וְצָרָה שָׁלֹשׁ· מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים
אַרְבַּע· אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבָּעִים
מַכּוֹת· וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם מַכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר· מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה
שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים
בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ מַכּוֹת· שֶׁנֶּאֱמַר
יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת

מַלְאֲכֵי רָעִים • חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת • עֶבְרָה שְׁתַּיִם
וָזַעַם שָׁלֹשׁ • וְצָרָה אַרְבַּע • מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי
רָעִים חָמֵשׁ • אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ
חֲמִשִּׁים מַכּוֹת • וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים
וּמָאתַיִם מַכּוֹת:

כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ:

אִלּוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם • וְלֹא עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים • וְלֹא עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם דַּיֵּנוּ:

אִלּוּ עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם. וְלֹא הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם. וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם. וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם. וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ הֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה. וְלֹא שִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ שִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ.
וְלֹא סִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ סִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה.
וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן. וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת דַּיֵּנוּ:

אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת · וְלֹא קֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ קֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי · וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה · וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ·
וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה דַּיֵּנוּ:

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה טוֹבָה כְפוּלָה וּמְכֻפֶּלֶת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ · שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם · וְעָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים · וְעָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם · וְהָרַג בְּכוֹרֵיהֶם · וְנָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם · וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם ·

וְהֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה · וְשִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ ·
וְסִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה ·
וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן · וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת ·
וְקֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי · וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה ·
וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל · וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית
הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר · כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה
דְבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ · וְאֵלּוּ הֵן ·

פֶּסַח מַצָּה וּמָרוֹר

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם • עַל שׁוּם מָה • עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם • שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב כז) וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח־פֶּסַח הוּא לַיָי אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בָּתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ הִצִּיל וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ:

מראה המצה למסובין ואומר

מַצָּה זוּ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה • עַל

שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ
עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם• שֶׁנֶּאֱמַר (שם יב לט) וַיֹּאפוּ
אֶת־הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת
כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ
לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם־צֵדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם: מראה המרור למסובין ואומר

מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה• עַל שׁוּם
שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם•

שֶׁנֶּאֱמַר (שם א יד) וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג ח) וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם: לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֶלָּא אַף אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם.

שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו׳ כ״ג) וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לָתֶת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵינוּ׃ מכסין המצות ומגביהין הכוס ואומרין בקול רם. מַן בעדעקט דיא מצות העבט דען כוס אין דיא הֶהע, אונד זַאגט:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס׃ לְמִי שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלֶּה הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת׃ מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה׃ מֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב׃ וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל׃

וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה· וְנֹאמַר לְפָנָיו (שִׁירָה חֲדָשָׁה)
הַלְלוּיָהּ: יניח הכוס מידו ויגלה המצות. ומַן טטעללט דחַ: כוס הין חוכד
דעקקט דיח מצות ווידער חויף.
קינ הַלְלוּיָהּ · הַלְלוּ עַבְדֵי יי הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יי:
יְהִי שֵׁם יי מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־
שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יי: רָם עַל־כָּל־
גּוֹיִם · יי עַל־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַּיי אֱלֹהֵינוּ
הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן:
לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי

עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ׃
קי בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
לֹעֵז׃ הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל
מַמְשְׁלוֹתָיו׃ הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר׃
הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן׃
מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר׃
הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן׃
מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב׃
הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ־מָיִם׃

מאַן דעקקט דיא מצות ווידער צו וונד ניממט דאַז כוס אין דיא האַנד.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם · אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם · וְהִגִּיעָנוּ לַלַּיְלָה* הַזֶּה לֶאֱכָל בּוֹ מַצָּה וּמָרוֹר: כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ° לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירְךָ וְשָׂשִׂים בַּעֲבוֹדָתֶךָ · וְנֹאכַל שָׁם מִן הַזְּבָחִים

*) ללילה הזה כ"ה בפ"ח מהלכות חו"מ, וכן עיקר, אלא שבנוסח הגדה שלו שגג המעתיק וכתב הלילה וממנו נשתרבב אל המחברים והחבורים שאחריו.

°) יגיענו והרד"א בשם ר"ס גאון גרס הגיענו ומסתבר.

וּמִן־הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבַּחֲךָ לְרָצוֹן. וְנוֹדֶה לְּךָ שִׁיר חָדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ושותין בהסבה שמאל. מאן טרינקט אנגעלעהנט אויף דער לינקען זייטע.

רַחַץ מאן וואשט דיא הענדע אונד מאכט דיא ברכה על נטילת ידים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל־נְטִילַת יָדָיִם:

מוֹצִיא מַצָּה דער הויזהערר נימט דיא דרייא מצות צוזאמען זא וויא זיא געאָרדנעט זינד אונד זאגט פאָלגענדע צווייא ברכות.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל־אֲכִילַת מַצָּה:

בריכט דאָן פאָן דער אָבערסטען גאַנצען מצה איין כזית גראָס אַב, עבען זאָ אויך איין כזית פאָן דער טאָן אַנגעבראָכענן אונטערסטען מצה אונד איסט דאַן ביידע צוזאַממען

מָרוֹר הערנאַך איסט מאַן איין כזית ביטטערע קרייטער אין חרוסת איינ־געטונקט נאַכדעם מאַן פאָלגענדע ברכה דאריבער געמאַכט :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל־אֲכִילַת מָרוֹר:

כּוֹרֵךְ: מאַן נימט איין כזית מַצה אונד קרען אונד איין כזית פֿאָן דער אונטערסט־
טען מצוה אונד איסט בײדע צוזאַמען בלא טבול ובלא ברכה אונד זאָגט :

זֵכֶר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלֵּל:

כֵּן עָשָׂה הִלֵּל בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם· הָיָה כּוֹרֵךְ (פֶּסַח) מַצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד· לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֻהוּ:

שֻׁלְחָן עוֹרֵךְ: לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך:
נון ווירד געשפייסט נאַך בעליעבען ·

צָפוּן: ווען מאַן צו עסען פֿאָלליג אויפגעהערט, זאָ נימט דער הויזהערר דיא
האַלבע מצה דיא ער ביים אנפֿאַנג נאַך קידוש וועגגעלעגט, איסט איין כזית
דאַפֿאָן צו אפיקומן אונד טהיילט אויך דען מיטזיטצענדען דאַפֿאָן מיט.

בָּרֵךְ: הערנאַך שענקט מאַן דאַז דריטטע כוס איין צו ברכת המזון
אונד בעטעט וויא פֿאָלגט :

שלשה שאכלו כאחת חייבים בזימון, וכיצד מזמני'? המזמן אומר הב לן ונברך,
או בל"א רבותי וויר וועלין בענטשן, והם עונים יְהִי שֵׁם יי מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם: והמזמן אומר ברשות ... נְבָרֵךְ (בעשרה מוסיף אֱלֹהֵינוּ)
שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלוֹ: והמסובין עונים בָּרוּךְ (בעשרה מוסיפין אֱלֹהֵינוּ)
שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: (וכל העומדי' שם אף שאינם מן המסובין
גם הם יענו ויאמרו ברוך ומבורך שמו תמיד לעולם ועד:)
וחוזר המזמן ואומר בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ.
בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזָּן אֶת־
הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים הוּא־

נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא־חָסַר לָנוּ וְאַל יֶחְסַר־לָנוּ מָזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד: בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוּא זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל וּמֵטִיב לַכֹּל וּמֵכִין מָזוֹן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַזָּן אֶת־הַכֹּל:

נוֹדֶה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים

וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ וְעַל חַיִּים חֵן וָחֶסֶד שֶׁחוֹנַנְתָּנוּ וְעַל אֲכִילַת מָזוֹן שָׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ תָּמִיד בְּכָל־יוֹם וּבְכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה:

וְעַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כַּכָּתוּב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְיָ

אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הַמָּזוֹן׃
רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד
מְשִׁיחֶךָ וְעַל־הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
שִׁמְךָ עָלָיו׃ אֱלֹהֵינוּ אָבִינוּ רְעֵנוּ זוּנֵנוּ פַּרְנְסֵנוּ
וְכַלְכְּלֵנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ וְהַרְוַח־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה
מִכָּל־צָרוֹתֵינוּ וְנָא אַל־תַּצְרִיכֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא

לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם כִּי אִם לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה הַפְּתוּחָה הַקְּדוֹשָׁה וְהָרְחָבָה שֶׁלֹּא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם לְעוֹלָם וָעֶד: בשבת מוסיפין רצה.

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לִשְׁבָּת־בּוֹ וְלָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ בִּרְצוֹנְךָ הָנִיחַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁלֹּא תְהִי צָרָה וְיָגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ וְהַרְאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּנֶחָמַת צִיּוֹן עִירֶךָ וּבְבִנְיַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנֶּחָמוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ• יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ
וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ
וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ• וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
עַבְדֶּךָ• וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ• וְזִכְרוֹן כָּל־
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ• לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן
וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם
חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה• זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה•
וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה• וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַר

יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה: וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ גֹּאֲלֵנוּ יוֹצְרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַכֹּל שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם הוּא הֵטִיב הוּא

מֵטִיב הוּא יֵטִיב לָנוּ: הוּא גְמָלָנוּ הוּא גוֹמְלֵנוּ הוּא יִגְמְלֵנוּ לָעַד לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרֶוַח הַצָּלָה וְהַצְלָחָה בְּרָכָה וִישׁוּעָה נֶחָמָה פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל־טוֹב וּמִכָּל־טוּב אַל יְחַסְּרֵנוּ:

הָרַחֲמָן. הוּא יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

הָרַחֲמָן. הוּא יִתְבָּרַךְ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים וְיִתְפָּאַר

בָּנוּ לָנֶצַח נְצָחִים וְיִתְהַדַּר בָּנוּ לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים: הָרַחֲמָן הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁבּוֹר עֻלֵּנוּ מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרֻבָּה בַּבַּיִת הַזֶּה וְעַל שֻׁלְחָן זֶה שֶׁאָכַלְנוּ עָלָיו: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב וִיבַשֶּׂר־לָנוּ *בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת (אָבִי) מוֹרִי בַּעַל

הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת (אִמִּי) מוֹרָתִי בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה
אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זַרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם
אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בַּכֹּל** מִכֹּל כֹּל כֵּן יְבָרֵךְ
אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ יַחַד בִּבְרָכָה שְׁלֵמָה וְנֹאמַר אָמֵן:
בַּמָּרוֹם יְלַמְּדוּ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוּת שֶׁתְּהֵא
לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם וְנִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה
מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ: וְנִמְצָא־חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי

אֱלֹהִים וְאָדָם: לשבת הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב: הָרַחֲמָן הוּא יְזַכֵּנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְראוּ אֶת־יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו
כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל־
טוֹב: הוֹדוּ לַייָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: פּוֹתֵחַ
אֶת־יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: בָּרוּךְ
הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ:

נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם:

יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן: ושותין בהסבה.

מאַן לעהנט זיך אן אויף דער לינקען זייטע אונד טרינקט דאַז רוב פֿאָן כוס:

מאן אָפֿפֿנעט דיא טהירע אונד זאַגט :

שפך חמתך אל־הגוים אשר לא־ידעוך ועל־ממלכות אשר בשמך לא קראו : כי אכל את־יעקב ואת־נוהו השמו : (תילי' עט ז)
שפך־עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם : (תס סט כה)
תרדף באף ותשמידם מתחת שמי ייי : (איכה ג סו)

הלל מוזגין כוס רביעי. מאן טענקט דאז פֿירטע כוס איין אונד פֿאָהרעט הלל :

קטו לא לנו יהוה לא לנו כי לשמך תן כבוד על־חסדך על־אמתך : למה יאמרו הגוים איה־נא אלהיהם : ואלהינו בשמים כל אשר־חפץ עשה : עצביהם כסף וזהב מעשה

יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף־לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן: יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיהוָֹה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיהוָֹה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יִרְאֵי יְהוָֹה בִּטְחוּ בַיהוָֹה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא:

יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית אַהֲרֹן: יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ הַקְּטַנִּים עִם־הַגְּדֹלִים: יֹסֵף יְיָ עֲלֵיכֶם וַעֲל־בְּנֵיכֶם:

בְּרוּכִים אַתֶּם לַיְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם
שָׁמַיִם לַיְיָ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם: לֹא־
הַמֵּתִים יְהַלְלוּ־יָהּ וְלֹא כָּל־יֹרְדֵי דוּמָה: וַאֲנַחְנוּ
נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קטז אָהַבְתִּי כִּי־יִשְׁמַע יְיָ אֶת־קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: כִּי־הִטָּה
אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא: אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי־מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל
מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם־יְיָ אֶקְרָא אָנָּה יְיָ מַלְּטָה
נַפְשִׁי: חַנּוּן יְיָ וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר פְּתָאִים יְיָ
דַּלֹּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי־יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי:

כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת־עֵינִי מִן־דִּמְעָה אֶת־רַגְלִי מִדֶּחִי׃
אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃ הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר
אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד׃ אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב׃

מָה־אָשִׁיב לַייָ כָּל־תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי׃ כּוֹס־יְשׁוּעוֹת
אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא׃ נְדָרַי לַייָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־
נָּא לְכָל־עַמּוֹ׃ יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו׃
אָנָּה יְיָ כִּי־אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ
פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי׃ לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְיָ
אֶקְרָא׃ נְדָרַי לַייָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ׃

בְּחַצְרוֹת בֵּית יְיָ בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּיָהּ:
קיז הַלְלוּ אֶת־יְיָ כָּל־גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל־הָאֻמִּים:
כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת־יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קח הוֹדוּ לַייָ כִּי־טוֹב   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

יֹאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

מִן־הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי בַמֶּרְחַבְיָהּ: יְיָ לִי לֹא
אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי

אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם:
טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם
סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי גַם־סְבָבוּנִי
בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי כִדְבֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ
קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל
וַייָ עֲזָרָנִי: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: קוֹל
רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל:
יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל: לֹא־אָמוּת כִּי־
אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי־יָהּ: יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָּהּ וְלַמָּוֶת

לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק אָבֹא בָם
אוֹדֶה יָהּ: זֶה־הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ:
אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: אודך
אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: אבן
מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: מאת
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: זה
אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא
אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא
אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא:
אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא:
בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ: ברוך

אֵל יְיָ וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ־חַג בַּעֲבֹתִים עַד־קַרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ: א׳ אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: א׳
הוֹדוּ לַייָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הודו
יְהַלְלוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (עַל) כָּל מַעֲשֶׂיךָ · וַחֲסִידֶיךָ צַדִּיקִים עוֹשֵׂי
רְצוֹנֶךָ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ
וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ כִּי לְךָ
טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נָאֶה לְזַמֵּר כִּי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל·

ואח״כ אומרין הלל הגדול שיש בו כ״ו כל״ח.

קלו הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְגֹזֵר יַם־סוּף לִגְזָרִים   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם־סוּף   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה   כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר־לָנוּ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

נִשְׁמַת כָּל־חַי תְּבָרֵךְ אֶת־שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְרוּחַ כָּל־בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם אַתָּה אֵל. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ פּוֹדֶה

וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה
אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים
וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלוֹהַּ כָּל־בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל־
תּוֹלָדוֹת הַמְהֻלָּל *בְּרֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת הַמְ*נַהֵג
עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְיָ לֹא־יָנוּם
וְלֹא־יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַ*מֵּקִיץ נִרְדָּמִים.
וְהַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים. וְהַמַּתִּיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ
מוֹדִים. אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה

כַּהֲמוֹן גַּלָּיו וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ. וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמָיִם. וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת: אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וּלְבָרֵךְ אֶת־שְׁמֶךָ. עַל־אַחַת מֵאָלֶף אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם־אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרָעָב זַנְתָּנוּ. וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ. מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדֶּבֶר

מִלַּטְתָּנוּ וּמֵחֳלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ: עַד־
הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ. וְלֹא־עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. וְאַל־
תִּטְּשֵׁנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לָנֶצַח: עַל־כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ
בָּנוּ. וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר
שַׂמְתָּ בְּפִינוּ: הֵן הֵם יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ
וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת־שִׁמְךָ
מַלְכֵּנוּ: כִּי כָל־פֶּה לְךָ יוֹדֶה. וְכָל־לָשׁוֹן לְךָ
תִשָּׁבַע. וְכָל־בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע. וְכָל־קוֹמָה
לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה: וְכָל־לְבָבוֹת יִירָאוּךָ. וְכָל־

קֶרֶב וּכְלָיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ. כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ: מִי יִדְמֶה־לָּךְ וּמִי יִשְׁוֶה־לָּךְ וּמִי יַעֲרָךְ־לָךְ. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: נְהַלֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת־שֵׁם קָדְשֶׁךָ. כָּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ:

הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֻזֶּךָ: הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ:

הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ: הַמֶּלֶךְ
הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ· וְכָתוּב
רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:
בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְהַלָּל· וּבְדִבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ·
וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמָם· וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדָּשׁ·

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר
שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל־הַיְצוּרִים
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ

לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּם עַל כָּל־
דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן־יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה
וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת
וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי
זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

ובכן ויהי בחצי הלילה: דיא ערסטע נאַכט זאַגט מאַן דיזעז.

אז רוב נסים הפלאת בלילה:

בראש אשמורות זה הלילה:

גר צדק נצחתו כנחלק לו לילה:

ויהי בחצי הלילה:

דנת מלך גרר בחלום הלילה:

הפחדת ארמי באמש לילה:

וישר ישר' לא' ויוכל לו לילה:

ויהי בחצי הלילה:

זֶרַע בְּכוֹרֵי פַּתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
חֵילָם לֹא מָצְאוּ בְּקוּמָם• בַּלַּיְלָה:
טִסַּת נְגִיד חֲרוֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
יָעַץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הוֹבַשְׁתָּ פְגָרָיו בַּלַּיְלָה:
כָּרַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה:
לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה:

נוֹשַׁע מִכּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה:
שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה:
פּוּרָה תִדְרוֹךְ לְשֹׁמֵר מַה מִלַּיְלָה:
צָרַח כַּשּׁוֹמֵר וְשָׂח אָתָא בֹקֶר וְגַם לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה:
הוֹדַע כִּי לְךָ הַיּוֹם אַף לְךָ הַלַּיְלָה:

שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה:
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַת לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

דיעזע זאַגט מאַן דיא צווייטע נאַכט:

*וּבְכֵן, וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:

אֹמֶץ גְּבוּרוֹתֶיךָ הִפְלֵאתָ בַּפֶּסַח:
בְּרֹאשׁ כָּל מוֹעֲדוֹת נִשֵּׂאתָ פֶּסַח:
גִּלִּיתָ לְאֶזְרָחִי חֲצוֹת לֵיל פֶּסַח:

וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:

דְּלָתָיו דָּפַקְתָּ כְּחֹם הַיּוֹם בַּפֶּסַח:

הִסְעִיד נוֹצְצִים עֻגוֹת מַצּוֹת בַּפֶּסַח:
וְאֶל הַבָּקָר רָץ זֵכֶר לְשׁוֹר עֵרֶךְ פֶּסַח:
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:
זוֹעֲמוּ סְדוֹמִים וְלוֹהֲטוּ בָּאֵשׁ פֶּסַח:
חֻלַּץ לוֹט מֵהֶם וּמַצּוֹת אָפָה בְּקֵץ פֶּסַח:
טִאטֵאתָ אַדְמַת מוֹף וְנוֹף בְּעָבְרְךָ בַּפֶּסַח:
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:
יָהּ רֹאשׁ כָּל אוֹן מָחַצְתָּ בְּלֵיל שִׁמּוּר פֶּסַח:
כַּבִּיר עַל בֵּן בְּכוֹר פָּסַחְתָּ בְּדַם פֶּסַח:
לְבִלְתִּי תֵּת מַשְׁחִית לָבֹא בִּפְתָחַי בַּפֶּסַח:

וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:

מְסֻגֶּרֶת סֻגָּרָה בְּעִתּוֹתֵי פֶּסַח:
נִשְׁמְדָה מִדְיָן בִּצְלִיל שְׂעוֹרֵי עוֹמֶר פֶּסַח:
שׂוֹרְפוּ מַשְׁמַנֵּי פּוּל וְלוּד בִּיקַד יְקוֹד פֶּסַח:

וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:

עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמוֹד עַד גָּעָה עוֹנַת פֶּסַח:
פַּס יָד כָּתְבָה לְקַעֲקֵעַ צוּל בַּפֶּסַח:
צָפֹה הַצָּפִית עָרוֹךְ הַשֻּׁלְחָן בַּפֶּסַח:

וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:

קָהָל כִּנְּסָה הֲדַסָּה לְשַׁלֵּשׁ צוֹם בַּפֶּסַח:

רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע מָחַצְתָּ בְּעֵץ חֲמִשִּׁים בַּפֶּסַח:
שְׁתֵּי אֵלֶּה רֶגַע תָּבִיא לְעוּצִית בַּפֶּסַח:
תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינְךָ כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חַג פֶּסַח:
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח:

כִּי לוֹ נָאֶה. כִּי לוֹ יָאֶה:

אַדִּיר בִּמְלוּכָה. בָּחוּר כַּהֲלָכָה. גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ. לְךָ וּלְךָ. לְךָ כִּי לְךָ. לְךָ אַף לְךָ. לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה: כִּי לוֹ נָאֶה. כִּי לוֹ יָאֶה:
דָּגוּל בִּמְלוּכָה. הָדוּר כַּהֲלָכָה. וָתִיקָיו יֹאמְרוּ

לוֹ· לְךָ וּלְךָ· לְךָ כִּי לְךָ· לְךָ אַף לְךָ· לְךָ יְיָ
הַמַּמְלָכָה׃ כִּי לוֹ נָאֶה· כִּי לוֹ יָאֶה׃
זַכַּאי בִּמְלוּכָה· חָסִין כַּהֲלָכָה· טַפְסְרָיו יֹאמְרוּ
לוֹ· לְךָ וּלְךָ· לְךָ כִּי לְךָ· לְךָ אַף לְךָ· לְךָ יְיָ
הַמַּמְלָכָה׃ כִּי לוֹ נָאֶה· כִּי לוֹ יָאֶה׃
יָחִיד בִּמְלוּכָה· כַּבִּיר כַּהֲלָכָה· לִמּוּדָיו יֹאמְרוּ
לוֹ· לְךָ וּלְךָ· לְךָ כִּי לְךָ· לְךָ אַף לְךָ· לְךָ יְיָ
הַמַּמְלָכָה׃ כִּי לוֹ נָאֶה· כִּי לוֹ יָאֶה׃
מָרוֹם בִּמְלוּכָה· נוֹרָא כַּהֲלָכָה· סְבִיבָיו יֹאמְרוּ

לוֹ· לְךָ וּלְךָ· לְךָ כִּי לְךָ· לְךָ אַף לְךָ· לְךָ יְיָ
הַמַּמְלָכָה: כִּי לוֹ נָאֶה· כִּי לוֹ יָאֶה:
עָנָו בִּמְלוּכָה· פּוֹדֶה כַּהֲלָכָה· צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ
לוֹ· לְךָ וּלְךָ· לְךָ כִּי לְךָ· לְךָ אַף לְךָ· לְךָ יְיָ
הַמַּמְלָכָה: כִּי לוֹ נָאֶה· כִּי לוֹ יָאֶה:
קָדוֹשׁ בִּמְלוּכָה· רַחוּם כַּהֲלָכָה· שִׁנְאַנָּיו יֹאמְרוּ
לוֹ· לְךָ וּלְךָ· לְךָ כִּי לְךָ· לְךָ אַף לְךָ· לְךָ יְיָ
הַמַּמְלָכָה: כִּי לוֹ נָאֶה· כִּי לוֹ יָאֶה:
תַּקִּיף בִּמְלוּכָה· תּוֹמֵךְ כַּהֲלָכָה· תְּמִימָיו יֹאמְרוּ

לוֹ • לְךָ וּלְךָ • לְךָ כִּי לְךָ • לְךָ אַף לְךָ • לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה: כִּי לוֹ נָאֶה • כִּי לוֹ יָאֶה:

לַשָּׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

מאן טרינקט דאז רוב פֿון כוס אנגעלעהנט, אונד זאגט נאכהער דיעזעס.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • עַל הַגֶּפֶן

וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הֵיכָלֶךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשַׂמְּחֵנוּ בָהּ. וְנֹאכַל מִפִּרְיָהּ. וְנִשְׂבַּע מִטּוּבָהּ. וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה

וּבְטָהֳרָה ורצה והחליצנו ביום השבת הזה וְשַׂמְּחֵנוּ
בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה • כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וּמֵטִיב
לַכֹּל • וְנוֹדֶה לְּךָ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן •
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן:

נִרְצָה כי כבר רצה האלהים את מעשיך.

חֲסַל סִדּוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ. כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ.
כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ. כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ:
זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. קוֹמֵם קְהַל מִי מָנָה.
בְּקָרוֹב נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה. פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה:

אַדִּיר הוּא· יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה· בִּמְהֵרָה· בְּיָמֵינוּ
בְּקָרוֹב· אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב: בָּחוּר הוּא
יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה· בִּמְהֵרָה· בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב· אֵל
בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב: גָּדוֹל הוּא· דָּגוּל הוּא·
יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה· בִּמְהֵרָה· בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב·
אֵל בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב: הָדוּר הוּא· וָתִיק
הוּא· זַכַּאי הוּא· חָסִיד הוּא· יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה·
בִּמְהֵרָה· בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב· אֵל בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ
בְּקָרוֹב: טָהוֹר הוּא· יָחִיד הוּא· כַּבִּיר הוּא· לָמוּד הוּא·
מֶלֶךְ הוּא· נָאוֹר הוּא· סַגִּיב הוּא· עִזּוּז הוּא· פּוֹדֶה הוּא· צַדִּיק

הוּא· יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה· בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב·
אֵל בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב: קָדוֹשׁ הוּא· רַחוּם הוּא·
שַׁדַּי הוּא· תַּקִּיף הוּא· יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה·
בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב· אֵל בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב:

[1] אַללמאַכטיגער גאָטט נון בויא דיין טעמפעל שירה[2], אַללמעכטיר אונד אַללזאָבאַלד אין אונזערן טאַגען שירה, יאַ שירה נון בויא נון בויא דיין טעמפעל שירה. באַרמהערציגער גאָטט נון בויא דיין טעמפעל שירה, אַללמעכטיר אונד אַללזאָבאַלד אין אונזערן טאַגען שירה, יאַ שירה, נון בויא נון בויא דיין טעמפעל שירה. גראָסר

---

[1]) דאַ דיעזעז פֿעראַלטעטע דייטשע ליעד, אַלז איבערזעטצונג פֿאָן אדיר הוא, פֿאָן פיעלען מעמי הארץ גערן זאָ געזונגען ווירד, זאָ האַבע איך עז, נור פֿעראייניגט אַללער אָרגערניס, גאַנץ בייבעהאַלטען. [2]) דאַז וואָרט בקרוב אונד במהרה, דאַז היסט: באַלד, געשווינד, הורטיג, נאָכסטענז אד"ג, פֿינדען ווער אין אַלטדייטשען ביבעלן דורך schier אָדער schiere איבערזעטצט.

גָטט, דעװוטהפחָוֺער גָסט, כון בויח דיין טעמפעל שירה חָוזחָטיר חונד חָוזחָ
בחָוֺד חין חונזערן טחָגן שירה, יחָ שירה כון בויח גון בויח כון בויח דיין טעמפל שירה,
חחָהער גחָטט, וחָהרהחַפטיגער גחָטט, זיסער גחָטט, קוֺפחָוֺער גחָטט כון בויח
דיין טעמפעל שירה חָוזחָטיר חונד חָוזחָבחָוֺד חין חונזערן טחָגען שירה, יחָ שירה,
כון בויח גון בויח כון בויח דיין טעמפעל שירה. טוגענדפחָוֺער גחָטט, יידינגער
גחָטט, כרחַפטפחָוֺער גחָטט, לעבענדיגער גחָטט, מחָכטיגער גחָטט, נחָמהחַפ
טיגער גחָטט, סחַנפטמיטהיגער גחָטט, עוויגער גחָטט, פורכטבחָרער גחָטט,
ציחָויכער גחָטט גון בויח דיין טעמפל שירה, חָוזחָטיר חונד חָוזחָבחָוֺד חין חונזערן
טחָגן שירה, יחָ שירה, כון בויח גון בויח כון בויח דיין טעמפעל שירה. קחֶניגליכער
גחָטט, רייכער גחָטט, שחַנער גחָטט, תרויטער גחָטט, כון בויח דיין טעמפעל
שירה, חָוזחָטיר חונד חָוזחָבחָוֺד חין חונזערן טחָגען שירה, יחָ שירה כון בויח
כון בויח כון בויח דיין טעמפעל שירה.

דוח ביזט גחָטט חונד קיינער מעהר כון בויח דיין טעמפעל שירה,
חָוזחָטיר חונד חָוזחָבחָוֺד חין חונזערן טחָגען שירה, יחָ שירה, כון
בויח גון בויח כון בויח דיין טעמפעל שירה.

דיח צווייטע נאַכט פאַנגט מאַן אַן ספירת העומר·

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעֹמֶר:

הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לָעֹמֶר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ· שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ· שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ· שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ· שְׁלֹשָׁה אָבוֹת

שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ· אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ· אַרְבַּע אִמָּהוֹת· שְׁלֹשָׁה אָבוֹת· שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ· חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ· חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה· אַרְבַּע אִמָּהוֹת· שְׁלֹשָׁה אָבוֹת· שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שִׁשָּׁה מִי יוֹדֵעַ· שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ· שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה· חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה· אַרְבַּע אִמָּהוֹת· שְׁלֹשָׁה אָבוֹת· שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ· שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ· שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא·

שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה: חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלשָׁה אָבוֹת.

שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית · אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ · עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ · עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא · תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה · שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה · שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא · שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה · חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה · אַרְבַּע אִמָּהוֹת · שְׁלֹשָׁה אָבוֹת · שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית · אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

אַחַד עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ · אַחַד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ · אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא · עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא · תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה · שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה · שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא · שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה · חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה · אַרְבַּע אִמָּהוֹת · שְׁלֹשָׁה אָבוֹת ·

שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁנֵים עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ· שְׁנֵים עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ· שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא· אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא· עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא· תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה· שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה· שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא· שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה· חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה· אַרְבַּע אִמָּהוֹת· שְׁלֹשָׁה אָבוֹת· שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ· שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ· שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִדַּיָּא· שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא· אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא· עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא· תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה· שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה· שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא· שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה· חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי

תּוֹרָה· אַרְבַּע אִמָּהוֹת· שְׁלֹשָׁה אָבוֹת· שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית· אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא שׁוּנְרָא· וְאָכַל לְגַדְיָא· דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא כַלְבָּא· וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא· דְּאָכַל לְגַדְיָא· דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא חוּטְרָא· וְהִכָּה לְכַלְבָּא· דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא· דְּאָכַל לְגַדְיָא· דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא נוּרָא. וְשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ
לְשׁוּנְרָא. דְּאָכַל לְגַדְיָא. דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד
גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא מַיָּא. וְכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכַל לְגַדְיָא. דִּזְבַן אַבָּא
בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא תוֹרָא. וְשָׁתָא לְמַיָּא. דְּכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף
לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכַל
לְגַדְיָא. דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא הַשּׁוֹחֵט. וְשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָא לְמַיָּא. דְּכָבָה

לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא.
דְּאָכַל לְגַדְיָא. דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְשָׁחַט לַשּׁוֹחֵט. דְּשָׁחַט לְתוֹרָא.
דְּשָׁתָה לְמַיָּא. דְּכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכַל לְגַדְיָא. דִּזְבַן אַבָּא
בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת. דְּשָׁחַט
לַשּׁוֹחֵט. דְּשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָה לְמַיָּא. דְּכָבָה לְנוּרָא.
דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכַל
לְגַדְיָא. דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

Seder

לְנוּרָא· דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא· דְּהִכָּה לְכַלְבָּא· דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא·
דְּאָכַל לְגַדְיָא· דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת· וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט· דְּשָׁחַט לְתוֹרָא·
דְּשָׁתָא לְמַיָּא· דְּכָבָה לְנוּרָא· דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא· דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא· דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא· דְּאָכַל לְגַדְיָא· דְּזַבִּין אַבָּא
בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וַאֲתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא· וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת· דְּשָׁחַט
לְשׁוֹחֵט· דְּשָׁחַט לְתוֹרָא· דְּשָׁתָא לְמַיָּא· דְּכָבָה לְנוּרָא·
דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא· דְּהִכָּה לְכַלְבָּא· דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא· דְּאָכַל
לְגַדְיָא· דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

